

Rederscentrale vragen voor de zeevisserij in het Regeerakkoord 2024-2029

Inleiding

De Rederscentrale is enerzijds een erkende productenorganisatie (CV) en anderzijds een erkende beroepsvereniging (vzw) die op beide fronten de belangen behartigt van de reders ter zeevisserij. Daarbij fungeert de Rederscentrale als schakel tussen de sector en de verschillende overheden. De productenorganisatie focust op de productie- en marketingplanning voor de visserijactiviteiten van haar leden. Als beroepsvereniging vervult de Rederscentrale de rol van enige werkgeversvertegenwoordiger binnen het zeevisserij-gebonden sociaal overleg.

De leden zijn alle rederijen die een professioneel vissersvaartuig onder Belgische vlag uitbaten. Informatievoorziening, projectcoördinatie en administratieve ondersteuning maken deel uit van het werkdomein van de Rederscentrale. Er wordt mee gedacht en mee onderhandeld over Europees, Belgisch federaal en Vlaams regionaal beleid voor zaken die een impact hebben op de visserij. In die hoedanigheid hebben we de eer de volgende kernpunten voor de zeevisserijsector, die volgens ons een plaats verdienen in een regeerakkoord, aan de betrokkenen bij het vormen van een Vlaamse regering voor te leggen.

Visserijmogelijkheden

Externe factoren zoals schommelingen in energieprijzen, visprijzen en beschikbaarheid van quota hebben directe invloed op de operationele kosten en de inkomsten van vissers. Rederscentrale adviseert de Vlaamse overheid en – via de EU adviesraden en de overkoepelende EAPO – ook rechtstreeks de Europese instanties, over de concrete uitvoering van het visserijbeheer.

Om de visserijmogelijkheden te bepalen, worden de ICES-adviezen gevolgd. Hiervoor geeft de Europese Raad een mandaat aan de Europese Commissie, die op hun beurt het overleg leiden met de derde landen in verband met de gebieden onder gedeeld beheer. De Europese Commissie maakt op basis hiervan een voorstel over aan de Europese Raad die uiteindelijk beslissen over de TAC- en quotaverordening. Rederscentrale adviseert de Vlaamse Overheid over hun inbreng op alle niveaus en hoe de Belgische mogelijkheden kunnen verdeeld worden over de vergunde rederijen.

Om de veerkracht van de sector te versterken, vraagt de Rederscentrale dat er in het regeerakkoord wordt gestreefd naar meer transparantie en voorspelbaarheid in de toekenning en het beheer van de visserijmogelijkheden. Dit omvat het volledig interpreteren van wetenschappelijke adviezen en niet alleen de hoofdlijnen, waarbij rekening wordt gehouden met socio-economische gevolgen. Stabiliteit moet worden nagestreefd door minder extreme voorzorgsmaatregelen te nemen bij ontbrekende gegevens. Er moet meer aandacht zijn voor gegevensverzameling en voor de inbreng en ervaring van vissers zelf. Ook moet er rekening worden gehouden met de gevolgen van natuurfenomenen en klimaatverandering bij het gebruik van referentiewaarden zoals Maximum Sustainable Yield (MSY).

Daarnaast vraagt de Rederscentrale om mogelijkheden tot financiële ondersteuning en risicobeheerinstrumenten die de sector helpen omgaan met deze variabiliteit. Er wordt voorgesteld om in te zetten op een visserijpartnerschap tussen de Rederscentrale, het kabinet van de bevoegde minister voor Visserij, het Agentschap Landbouw en Zeevisserij, en ILVO (zoals in het huidig Convenant 'Op koers naar duurzaamheid'). Dit partnerschap moet bijdragen aan de gegevensverzameling en het uitwerken van ideeën rond visserij-technische maatregelen in het kader van veranderende omstandigheden, gebaseerd op de drie pijlers van duurzaamheid.

Met betrekking tot het EU-VK handels- en samenwerkingsakkoord, vraagt de Rederscentrale duidelijkheid over wat er na 2026 zal gebeuren. Tevens is het van belang om de mogelijkheden in Noorse wateren te waarborgen.

Successieplanning

Er zijn diverse uitdagingen om de toekomst van de Belgische visserij te verzekeren waaronder de instroom van jonge vissers en investeerders in de sector, de uitbating van vissersvaartuigen onder Belgische vlag en het gebruik van de Belgische visserijmogelijkheden. De Rederscentrale adviseert dat er in het regeerakkoord aandacht is voor de instroom van jonge mensen in de visserij, voor het verkrijgen van gunstige financieringsvoorwaarden voor nieuwe investeringen en voor stimulerende regelingen voor bedrijfsovernames.

Het creëren van een aantrekkelijk ondernemingsklimaat en het verbeteren van het imago van de visserijsector zijn cruciaal om toekomstige generaties te motiveren om in deze sector te investeren en te blijven werken.

Als erkende producentenorganisatie en beroepsorganisatie staat de Rederscentrale klaar om mee te werken aan het verkrijgen van betere successieomstandigheden.

Realistische benadering van de milieu-impact van de Vlaamse zeevisserij en van het mariene ruimtegebruik

Met de groeiende focus op milieubescherming en marien herstel in Vlaanderen, België en Europa komt bodemvisserij steeds meer onder druk te staan door initiatieven zoals de Green Deal, de EU Biodiversiteitsstrategie voor 2030, en het EU Actieplan: Bescherming en herstel van mariene ecosystemen voor duurzame en veerkrachtige visserij. De Rederscentrale erkent het belang van duurzaam beheer van mariene ecosystemen, maar benadrukt dat de toekomst van de visserijsector gewaarborgd moet blijven. Daarom ondersteunt de Rederscentrale de Vlaamse rederijen in het volgen van het principe dat alle menselijke activiteiten een impact hebben op het milieu, maar dat elke sector er alles aan moet doen om die impact zo laag mogelijk te houden bij het streven naar socio-economische doelstellingen. De Rederscentrale vraagt daarom om in het regeerakkoord een balans te vinden tussen milieudoelstellingen en de socio-economische belangen van de visserij op alle wetgevende niveaus, en om alle belanghebbenden te betrekken bij het ontwikkelen van passende maatregelen.

De Rederscentrale maakt zich ook zorgen over de groeiende concurrentie om mariene ruimte, waarbij de visserijsector steeds meer terrein verliest aan andere economische activiteiten zoals hernieuwbare energie, ontginning en exploitatie, en aan mariene beschermde gebieden. Het is van vitaal belang dat de toegevoegde waarde van de visserijsector wordt meegenomen in ruimtelijke planning in zowel de Belgische als andere exclusieve economische zones op zee, waar de Vlaamse vissers actief zijn.

Algemeen draagt de (EU) visserijsector bij aan de voedselstrategie en aan de zelfvoorziening en samen met de Europese collega's vindt de Rederscentrale dat visserij in dat kader een grotere prioriteit verdient in het maken en uitvoeren van een beleid.

In uiterste omstandigheden waarbij vrijwaring niet kan worden verkregen, vraagt de Rederscentrale om in het regeerakkoord de mogelijkheid op te nemen om adequate compenserende maatregelen te nemen voor het verlies aan visserijgebieden. Daarnaast benadrukt de Rederscentrale het belang van meervoudig ruimtegebruik en wijst op de onnodige algemene uitsluiting van visserijactiviteiten in bepaalde mariene beschermde gebieden, hoewel sommige visserijtechnieken niet in strijd zijn met de doelstellingen van deze beschermingen of gebruikt kunnen worden met inachtneming van deze doelstellingen.

Innoveren = verduurzamen

Ondanks de noodzaak en wil tot innovatie en verduurzaming binnen de visserijsector, worden deze inspanningen belemmerd door de ouderdom van veel vissersschepen en strikte Europese regelgeving. De Rederscentrale vraagt om in het regeerakkoord een streven op te nemen naar het mogelijk maken van stimuleringsmaatregelen voor de modernisering van de vloot en flexibele regelgeving die innovatie ondersteunt. Het reeds eerder vermelde bevorderen van samenwerking tussen de sector, onderzoeksinstituten en beleidsmakers is volgens de Rederscentrale cruciaal om technologische vooruitgang te versnellen en duurzame praktijken te implementeren die zowel ecologisch als economisch voordelig zijn.

Versterking van PO's: hoeksteen van de uitvoering van de GMO, het GVB en het Vlaams visserijbeheer

Producentenorganisaties (PO's) spelen een cruciale rol in de uitvoering van de Gemeenschappelijke Marktordening (GMO), het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB), en het Vlaams visserijbeheer. Rederscentrale, de enige erkende producentenorganisatie in de visserijsector in België en een drijvende kracht achter de Europese Associatie van Producentenorganisaties voor Visserijproducten (EAPO), vraagt erkenning en versterking voor het werk dat wij verrichten.

De werking van producentenorganisaties in de visserijsector wordt vormgegeven via een Productie- en Marketingplan (PMP), zoals omschreven in de GMO. Begin 2023 werd de GMO geëvalueerd door de Europese Commissie. Uit dit rapport over de visserij-GMO (EU-verordening 1379/2013) blijkt dat visserij- en aquacultuur-PO's hun rol als hoeksteen voor het bereiken van de doelstellingen van het GVB voorbeeldig vervullen.

PO's faciliteren oplossingen voor diverse uitdagingen door middel van PMP's, waarmee ze bedrijven helpen duurzamer, rendabeler en concurrerender te worden. Zo draagt Rederscentrale bij aan de duurzaamheid van de visserij door in hun PMP acties op te nemen die het beheer van visbestanden verbeteren en verspilling en overproductie minimaliseren. Andere PMP-acties zijn gericht op het verhogen van de rendabiliteit en de concurrentiekracht van de leden door advies te geven over prijsvorming, kwaliteitsverbetering, en de traceerbaarheid van producten.

Deze acties verhogen de toegevoegde waarde van de sector en versterken de sociale cohesie en het imago van de sector door samenwerking, dialoog en promotie te bevorderen, zowel nationaal, regionaal als internationaal. In de visserij-GMO worden PO's gezien als instrumenten om de marktmacht van de primaire sector te versterken.

Rederscentrale verwelkomt de politieke visie die PO's erkent als essentieel voor een eerlijke prijsvorming en als een baken voor leden bij de optimalisatie van productieplanning en marktwerking en vraagt dat ook in een Vlaams regeerakkoord hiervoor aandacht is.

De consumptie van de productie van de Vlaamse vissers

Ondanks de kwaliteit en duurzaamheid van door Vlaamse vissers gevangen vis, blijft de consumptie onder Belgische consumenten achter bij de verwachtingen. De Rederscentrale, als vertegenwoordiger van de sector in de bestuursorganen van VLAM, vraagt voor informatieve campagnes en promotie-initiatieven die de voordelen van lokale aanvoer benadrukken, zoals kwaliteit, versheid en bijdrage aan lokale economieën en/of de algemene belangstelling voor de aanvoer van Vlaamse vissers verhogen. We richten ons hierbij niet alleen op de Belgische afzetmogelijkheden, maar ook in het buitenland. Het verhogen van de zichtbaarheid en beschikbaarheid van lokale visproducten in supermarkten, restaurants en publieke instellingen is van cruciaal belang om de vraag te stimuleren en de afhankelijkheid van geïmporteerde vis zowel in Vlaanderen als heel de EU, te verminderen.

De Vlaamse visserij speelt een cruciale rol in de voedselzekerheid en -veiligheid door hoogwaardige vis aan te leveren die vrij is van additieven en puur natuurlijk is. Deze vis vormt een belangrijke bron van gezonde eiwitten, met een lage klimaatimpact in vergelijking met andere proteïnebronnen zoals vlees. Door te kiezen voor Vlaams gevangen vis, wordt niet alleen bijgedragen aan een gezond dieet, maar ook aan duurzame voedselconsumptie, waarbij de ecologische voetafdruk wordt geminimaliseerd. De visserijsector in Vlaanderen speelt dus een essentiële rol in het leveren van gezonde voedingsopties die bijdragen aan een evenwichtige voedselketen en duurzame ontwikkeling.

Visserij Verduurzaamt

Het Visserij Verduurzaamt-initiatief werd in de Vlaamse visserijsector in het leven geroepen om de inspanningen van de Vlaamse rederijen ter zeevisserij inzake duurzaamheid te erkennen. De Visserij Verduurzaamt-erkenning, die sinds juni 2018 zichtbaar is op de veilklok in de Vlaamse veilingen, toont aan van de aanvoer van een erkend vaartuig dat er een minimale duurzaamheidsgrens is gehaald en dat de rederij bezig is met een traject om het nog beter te doen. De erkenning is gebaseerd op een objectieve en wetenschappelijk onderbouwde tool die de verduurzaming van visserijactiviteiten kan meten en zichtbaar maken (VALDUVIS). Daarnaast beoogt Visserij Verduurzaamt om het bestaande erkenningsstelsel eveneens verder in de keten tot bij de consument te kunnen gebruiken.

Vrijwel de hele vloot doet mee. Het doel van het initiatief is zeker niet het uitsluiten van minder duurzame vaartuigen, maar het gezamenlijk, gestructureerd en stapsgewijs werken naar een verbeterde duurzaamheid. De onderzoekers van het ILVO berekenen jaarlijks de duurzaamheidsscore en volgen de geleverde inspanningen nauwgezet op. Er worden individuele gesprekken gehouden met de deelnemende reders om de scores te bespreken en samen te werken aan een verbetertraject. Om te kunnen instappen in het project dienen rederijen aan een basisnorm te voldoen én een engagementsverklaring te onderschrijven dat ze zullen streven naar een hogere score.

In oktober 2023 werd door ILVO een vervolgproject met Rederscentrale als partner ingediend onder EFMZVA om de continuïteit in 2024 te waarborgen. De focus ligt op de erkenning en verdere verduurzaming van rederijen en de daaraan gekoppelde VALDUVIS-tool. De Rederscentrale vraagt om de Visserij Verduurzaamt-erkenning mee te blijven ondersteunen en te promoten.

Marktstandaarden

De Rederscentrale werkt actief mee aan adviezen van EAPO en de Marktenadviesraad (MAC) aan de Europese Commissie over een herziening van de bestaande regelgevingen rond marktstandaarden. De Rederscentrale is van mening dat standaarden niet zouden opgelegd moeten worden door overheden, maar dat de sector zelf die standaarden zou moeten vastleggen op lokale basis. Bij door de overheid opgelegde marktstandaarden blijkt er tevens vaak een inconsistentie tussen de minimum verkoopbare gewichten als marktstandaard en de instandhoudingsreferentiemaat op basis van lengte, die de verkoopbaarheid van de aangevoerde vangsten voor menselijke consumptie bepaalt.

De Europese Commissie werkt daarenboven ook aan een introductie van duurzaamheidscriteria in de marktstandaarden. Alhoewel het positief blijkt dat duurzaamheidscriteria niet door privé-instellingen worden bepaald, zal de Rederscentrale via EAPO en de MAC het standpunt blijven verdedigen dat een EU-verordening niet de beste tool is om deze stappen te zetten.

Controle, monitoring & handhaving

Het nakomen van de Europese verplichtingen inzake controle en handhaving (aanlandingsverplichting, weging en traceerbaarheid etc.) heeft zware administratieve en economische consequenties voor de Vlaamse vissersvloot. De Rederscentrale vraagt een evenwichtige benadering van controle en handhaving die ook de administratieve lasten voor vissers minimaliseert. De Rederscentrale vraagt om te streven naar vereenvoudigde en gestroomlijnde procedures die de naleving van Europese verplichtingen bevorderen zonder de economische levensvatbaarheid van de sector in gevaar te brengen. Dit kan worden bereikt door het gebruik van digitale tools en technologieën die de efficiëntie verbeteren en de administratieve last verminderen. Daarnaast is het belangrijk om vissers te betrekken bij het ontwikkelen van praktische en haalbare controlemechanismen.

Om te voldoen aan de Europese verplichtingen inzake monitoring en datacollectie, moeten beleidsmakers investeren in geavanceerde technologieën en infrastructuur. De Rederscentrale benadrukt het belang van samenwerking tussen de overheid en de visserijsector om effectieve en efficiënte monitoringprogramma's te ontwikkelen. Het is essentieel dat de verzamelde data niet alleen voldoen aan de regelgeving, maar ook nuttig zijn voor het verbeteren van visserijbeheer en duurzaamheid. Transparante en tijdige rapportageprocessen moeten worden geoptimaliseerd om de administratieve last te verminderen en de waarde van data-inzichten te maximaliseren.

Kernpunten

De Rederscentrale stelt voor om in de regeerperiode 2024-2029:

- Te streven naar meer transparantie en voorspelbaarheid in visserijbeheer om de veerkracht van de sector te versterken.
- Het volledige wetenschappelijke advies te interpreteren met aandacht voor socio-economische gevolgen en stabiliteit te waarborgen door minder extreme voorzorgsmaatregelen te nemen.
- Adequate financiële ondersteuning en risicobeheerinstrumenten te bieden om de sector te helpen omgaan met variabiliteit.
- Een visserijpartnerschap te ondersteunen voor gegevensverzameling en technische maatregelen, samen met het kabinet van de bevoegde minister voor Visserij, het Agentschap Landbouw en Zeevisserij, en ILVO.
- Duidelijkheid te verschaffen over het EU-VK handels- en samenwerkingsakkoord na 2026 en mogelijkheden in Noorse wateren te waarborgen.

- De instroom van jonge vissers te bevorderen door gunstige financieringsvoorwaarden voor nieuwe investeringen en stimulerende regelingen voor bedrijfsovernames.
- Een aantrekkelijk ondernemingsklimaat te creëren en het imago van de visserijsector te verbeteren.
- Te streven naar een realistische benadering van de milieu-impact van de Vlaamse zeevisserij, rekening houdend met natuurfenomenen, klimaatverandering en met de bijdrage aan de voedselstrategieën.
- Adequate compensatiemaatregelen te nemen bij verlies van visserijgebieden en meervoudig ruimtegebruik te bevorderen.
- Innovatie en verduurzaming binnen de visserijsector te ondersteunen door modernisering van de vloot en flexibele regelgeving mogelijk te maken.
- De rol van producentenorganisaties te versterken als hoekstenen van de Gemeenschappelijke Marktordening en het Gemeenschappelijk Visserijbeleid.
- Informatieve campagnes en promotie-initiatieven te ondersteunen die de voordelen van Vlaams gevangen vis benadrukken.
- De Visserij Verduurzaamt-erkenning te blijven ondersteunen en promoten.
- Een evenwichtige benadering van controle en handhaving te waarborgen om de administratieve lasten voor vissers te minimaliseren.

De Rederscentrale staat paraat om de inhoud van dit document waar en wanneer nodig geacht, toe te lichten.

Contactgegevens Rederscentrale:

REDERSCENTRALE, H. Baelskaai 20, 8400 OOSTENDE

Erkende producentenorganisatie en beroepsvereniging van de Reders ter Zeevisserij

www.rederscentrale.be

Tel: 059 32 35 03

E-mail : info@rederscentrale.be

Emiel BROUCKAERT – Directeur

GSM 0473 78 11 04

E-mail : emiel.brouckaert@rederscentrale.be